

โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ลำดับที่ 192

นวนิยายขนาดสั้น ของโรมัส มัณนี

อารตี แก้วสัมฤทธิ์

โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับที่ 192

นวนิยายขนาดสั้นของ โรมัส มั่นนั

อารตี แก้วสัมฤทธิ์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

อารตี แก้วสัมฤทธิ์

นวนิยายขนาดสั้นของโรมัส มั่นน (ฉบับ ebook) .--กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงาน
วิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2565.

337 หน้า

1.วรรณกรรมเยอรมัน 2. มั่นน, โรมัส, ค.ศ.1875-1955 I. ชื่อเรื่อง.

833.9

ISBN 978-616-407-737-9

อารตี แก้วสัมฤทธิ์

นวนิยายขนาดสั้นของโรมัส มั่นน (ฉบับ ebook)

กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

337 หน้า

จัดพิมพ์โดย

โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองคณบดีฝ่ายวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หนึ่งหทัย แรงผลสัมฤทธิ์

โทร. 02-218-4888

พิมพ์ครั้งที่ 1

พฤษภาคม 2565 จำนวน 200 เล่ม

พิมพ์ในรูปแบบ ebook

พฤษภาคม 2565 โดยใช้ฉบับพิมพ์ครั้งแรก

คำนำ

โทมัส มันน์ (Thomas Mann) เป็นหนึ่งในนักประพันธ์เยอรมันที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่งในคริสต์ศตวรรษที่ 20 เขาได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรม ใน ค.ศ. 1929 และผลงานวรรณกรรมของเขายังได้รับความสนใจจากผู้อ่านชาวเยอรมันอย่างแพร่หลายมาจนถึงปัจจุบัน ตลอดระยะเวลากว่า 60 ปีที่เป็นนักประพันธ์ โทมัส มันน์สร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงมากมาย ส่วนใหญ่เป็นผลงานประเภทร้อยแก้ว มีทั้งผลงานขนาดยาวหรือที่เรียกว่า “โรมาน” (Roman) ซึ่งแปลว่า “นวนิยายขนาดยาว” และผลงานขนาดสั้นที่โทมัส มันน์นิยมเรียกว่า “โนเวลเลอ” (Novelle) ซึ่งอาจแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “นวนิยายขนาดสั้น” (อำภา โอตระกูล 2552, 176-181) นวนิยายขนาดยาวที่สร้างชื่อเสียงให้แก่เขาได้แก่ นวนิยายเรื่อง *บ้านบูเดินบรุคส์ ความเสื่อมของตระกูล* (*Buddenbrooks: Verfall einer Familie*) (ค.ศ. 1901) *ภูเขามนต์ขลัง* (*Der Zauberberg*) (ค.ศ. 1924) *โยเซฟและพี่น้อง* (*Joseph und seine Brüder*) (ค.ศ. 1933-1943) และ *ดอกเตอร์เฟาสตุส* (*Doktor Faustus*) (ค.ศ. 1947)

โทมัส มันน์สร้างสรรค์ผลงานร้อยแก้วขนาดสั้นเป็นจำนวนทั้งสิ้น 31 เรื่อง ซึ่งผลงานเหล่านี้มีเนื้อหาที่ซับซ้อนในระดับที่ต่างกันและมีความยาวแตกต่างกันออกไปด้วย (มีตั้งแต่ผลงานที่ยาวเพียงหนึ่งหน้ากระดาษครึ่งไปจนถึงผลงานที่มีปริมาณความยาว 100 หน้า) ในบรรดาร้อยแก้วขนาดสั้นเหล่านี้ มีผลงานจำนวนไม่น้อยที่สร้างชื่อเสียงให้แก่โทมัส มันน์และได้รับการยกย่องให้เป็นวรรณกรรมชิ้นเอก เช่น นวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *โทนีโอ เครอเกอร์* (*Tonio Kröger*) (ค.ศ. 1903) *ทริสแทน* (*Tristan*) (ค.ศ. 1903) *ความตายที่เมืองเวนิส*

(*Der Tod in Venedig*) (ค.ศ. 1912) *มาริโอกับนักมายากล* (*Mario und der Zauberer*) (ค.ศ. 1930) และ *บทบัญญัติ* (*Das Gesetz*) (ค.ศ. 1943)

ข้าพเจ้าพบว่าผลงานของนักประพันธ์เอกชาวเยอรมันผู้นี้ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่นักอ่านชาวไทยมากนัก และปัจจุบันยังมีหนังสือเกี่ยวกับโรมัส มันน์ที่เขียนเป็นภาษาไทยอยู่น้อยมาก หนังสือเล่มแรกคือ *คู่มือ Tonio Kröger* ของ *Thomas Mann* (พ.ศ. 2520) โดยเจตนา นาควัชร เล่มที่สองคือ *โรมัส มันน์และนวนิยายสะท้อนประวัติศาสตร์ร่วมสมัย* (พ.ศ. 2549) โดย ถนอมนวล โอเจริญ และเล่มที่สามคือ *การเดินทางข้ามพรมแดน จากวรรณกรรมสู่แผ่นฟิล์ม โรมัส มันน์ “ความตายที่เมืองเวนิส”* (พ.ศ. 2552) โดยพรสรรค์ วัฒนางกูร

หนังสือเรื่อง *นวนิยายขนาดสั้นของโรมัส มันน์* เล่มนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์นวนิยายขนาดสั้นของโรมัส มันน์จำนวน 6 เรื่องคือ *เจตจำนงแห่งความสุข* (*Der Wille zum Glück*) (ค.ศ. 1896) *นายฟรีเดอมันน์ผู้ต่ำต้อย* (*Der kleine Herr Friedemann*) (ค.ศ. 1897) *โทนีโอ เครอเกอร์* (*Tonio Kröger*) (ค.ศ. 1903) *ทริสตัน* (*Tristan*) (ค.ศ. 1903) *มาริโอกับนักมายากล* (*Mario und der Zauberer*) (ค.ศ. 1930) และ *บทบัญญัติ* (*Das Gesetz*) (ค.ศ. 1943) ข้าพเจ้าเลือกศึกษานวนิยายขนาดสั้นทั้ง 6 เรื่องเพราะผลงานดังกล่าวเป็นงานวรรณกรรมที่สำคัญและมีชื่อเสียงของโรมัส มันน์ นอกจากนั้น ผลงานเหล่านี้ยังเกิดขึ้นในช่วงชีวิตที่ต่างกันของเขา ดังนั้น การศึกษานวนิยายขนาดสั้นเหล่านี้จะทำให้ผู้อ่านเห็นพัฒนาการทางการประพันธ์ของโรมัส มันน์ ตั้งแต่ช่วงแรกเริ่มคือในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ไปจนถึงช่วงเวลาที่เขาลี้ภัยทางการเมืองในยุคนาซี ตลอดจนเห็นโลกทัศน์ที่เปลี่ยนไปตามบริบทสังคมและประวัติศาสตร์ของเขา อนึ่ง ข้าพเจ้ามิได้ศึกษานวนิยายขนาดสั้นที่โด่งดังเรื่อง

ความตายที่เมืองเวนิส ในหนังสือเล่มนี้ เนื่องจากข้าพเจ้าได้เคยศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับผลงานเรื่องนี้ไว้ในวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิตของข้าพเจ้าโดยละเอียดแล้ว

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 7 บท บทที่ 1 เล่าถึงชีวิตของโธมัส มัन्न ตั้งแต่เยาว์วัยจนถึงวาระสุดท้าย รวมถึงโลกทัศน์ที่เขามีต่อบริบททางสังคมและการเมืองในช่วงเวลาต่าง ๆ เนื้อหาของบทนี้มีความสำคัญในการวางพื้นฐานให้ผู้อ่านเข้าใจอิทธิพลของบริบทสังคมและประวัติศาสตร์ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางครอบครัวที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมของโธมัส มัन्न บทที่ 2 ถึงบทที่ 5 เป็นการศึกษาผลงานในระยะเริ่มแรกจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ นวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *เจตจำนงแห่งความสุข* เรื่อง *นายฟรีเดอมันน์ผู้ต่ำต้อย* เรื่อง *โทนีโอ เครอเกอร์* และเรื่อง *ทริสทาน* ซึ่งเป็นผลงานที่โธมัส มัन्नประพันธ์ในยุคสมัยของจักรพรรดิวิลเฮล์มที่ 2 (Wilhelm II) บทที่ 6 เป็นการศึกษานวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *มารีโอกับนักมายากล* ซึ่งเป็นผลงานที่เกิดในช่วงปลายของสาธารณรัฐไวมาร์ (Weimarer Republik) บทที่ 7 นำเสนอการวิเคราะห์นวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *บทบัญญัติ* ซึ่งเป็นผลงานเรื่องเอกในช่วงระยะเวลาที่โธมัส มัन्नลี้ภัยทางการเมืองในการวิเคราะห์ผลงานแต่ละเรื่อง ข้าพเจ้าจะกล่าวถึงที่มาหรือมูลเหตุของการประพันธ์ การตอบรับจากผู้อ่านร่วมสมัย เนื้อเรื่องย่อ แก่นเรื่องหรือประเด็นเนื้อหาสำคัญที่โธมัส มัन्नนำเสนอ ตลอดจนกลวิธีการประพันธ์ที่โดดเด่นในผลงานดังกล่าว และในบทสุดท้ายคือบทสรุป ข้าพเจ้าจะชี้ให้เห็นพัฒนาการทางการประพันธ์ของโธมัส มัन्नที่สะท้อนผ่านวรรณกรรมทั้ง 6 เรื่อง

ในการเรียบเรียงหนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้าศึกษาจากงานต้นฉบับที่เป็นภาษาเยอรมันทั้งหมด ดังนั้น ข้อความที่แปลจากภาษาเยอรมันเป็นภาษาไทยที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้เป็นสำนวนแปลของข้าพเจ้าเอง ยกเว้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

เนื้อหาในเรื่อง *มารีโอกับนักมายากล* ข้าพเจ้าจะใช้สำนวนแปลของข้าพเจ้าที่ได้ตีพิมพ์เป็นหนังสือในปีพ.ศ. 2552 ในกรณีที่ข้อความอ้างอิงมีขนาดค่อนข้างยาว ข้าพเจ้าจะยกข้อความมาเป็นภาษาเยอรมันและแปลเป็นภาษาไทยกำกับไว้ แต่ในส่วนข้อความที่ข้าพเจ้าอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหานั้น ข้าพเจ้าจะแปลเป็นภาษาไทยโดยไม่ยกภาษาเยอรมันมาด้วย เพื่อไม่ให้หนังสือมีความยาวมากเกินไป เว้นแต่ในบางกรณีที่เป็นคำศัพท์เฉพาะที่มีความสำคัญ ข้าพเจ้าจึงจะเขียนคำภาษาเยอรมันกำกับไว้ในวงเล็บ

ในการถอดเสียงคำวิสามานนามในภาษาต่างประเทศ ข้าพเจ้าใช้วิธีถอดเสียงตามหลักภาษาต่างประเทศนั้น ๆ ยกเว้นชื่อบุคคลที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในหมู่นักอ่านชาวไทยอยู่แล้ว เช่น โธมัส มันน์ เกอเธ่ นีทซ์เช่ และไมเคิลแองเจโล ข้าพเจ้าจะคงการถอดเสียงแบบเดิมที่แพร่หลายไว้ เพื่อไม่ให้ผู้อ่านเกิดความสับสน

ข้าพเจ้าขอขอบคุณบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนข้าพเจ้าจนหนังสือเล่มนี้สำเร็จเป็นรูปร่าง ข้าพเจ้าขอบคุณอาจารย์พงศ์กร แจ่มจรัส ที่ช่วยส่งข้อมูลมาจากประเทศเยอรมนี นายธนพนต์ ด่านภักดี ผู้ช่วยวิจัยของข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนกร แก้ววิภาส ที่ช่วยในการพิสูจน์อักษรและจัดทำต้นฉบับสำหรับการตีพิมพ์ รองศาสตราจารย์ ดร.พิริยะดิศ มานิตย์และอาจารย์ ดร.นาถพร กาญจนภิญโญวงศ์ สำหรับการถ่ายเสียงชื่อเฉพาะในภาษาฝรั่งเศส ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปจรรย์ ทาชาติ สำหรับการถ่ายเสียงชื่อเฉพาะในภาษาอิตาลี และอาจารย์ ดร.อังสนา เรืองดำ สำหรับการถ่ายเสียงชื่อเฉพาะในภาษารัสเซีย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าขอขอบคุณสาขาวิชาภาษาเยอรมัน ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ที่อนุญาติให้ข้าพเจ้าลาไปปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ ตลอดจน

โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ที่ดำเนินการจัดหาผู้ทรงคุณวุฒิ (peer reviewer) เพื่อตรวจทานคุณภาพเนื้อหาและจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ออกเผยแพร่สู่สาธารณชน

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือของข้าพเจ้าจะสามารถเป็นอีกแหล่งข้อมูลหนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านชาวไทย ทั้งนิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไปที่สนใจวรรณคดีเยอรมันได้รู้จักผลงานของโธมัส มั่นนมากขึ้น

สารบัญ

คำนำ

บทที่ 1 โทมัส มัณน์และบริบทของยุคสมัย.....	1
1.1 ชีวิตและผลงาน	1
1.2 โทมัส มัณน์และบริบทของยุคสมัย.....	21
1.2.1 ยุคสมัยของบิสมาร์คและจักรพรรดิวิลเฮล์มที่ 2 (ค.ศ. 1871-1914).....	22
1.2.2 สงครามโลกครั้งที่ 1 (ค.ศ. 1914-1918).....	28
1.2.3 ยุคสาธารณรัฐไวมาร์ (ค.ศ. 1919-1933).....	32
1.2.4 ยุคสมัยของฮิตเลอร์ (ค.ศ. 1933-1945).....	40
1.2.5 ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ถึงปีโทมัส มัณน์เสียชีวิต (ค.ศ. 1945-1955).....	49
บทที่ 2 เจตจำนงแห่งความสุข (<i>Der Wille zum Glück</i>): แก่นเรื่องเกี่ยวกับความรักและความตาย.....	62
2.1 ที่มาของเรื่อง.....	62
2.2 เนื้อเรื่องย่อ.....	63
2.3 อิทธิพลจากประวัติผู้เขียน.....	64

2.4 แก่นเรื่องเกี่ยวกับความรักและความตาย.....	67
2.5 ประเด็นเรื่องศิลปินและความเจ็บป่วย.....	74
บทที่ 3 นายฟรีเดอมันน์ผู้ต่ำต้อย (<i>Der kleine Herr Friedemann</i>):	
การจู่โจมของแรงปรารถนา.....	81
3.1 ที่มาของเรื่อง.....	81
3.2 เนื้อเรื่องย่อ.....	82
3.3 การจู่โจมของแรงปรารถนาและอิทธิพลของนิทซ์เช่และ โซเฟินเฮาเออร์.....	83
3.4 โยฮันเนส ฟรีเดอมันน์และชีวิตแบบพอลลิnix	94
3.5 แกร์ดา: สตรีผู้ล่องลอย	100
บทที่ 4 โทนีโอ เครอเกอร์ (<i>Tonio Kröger</i>):	
ความขัดแย้งระหว่าง “ศิลปะ” กับ “ชีวิต”	109
4.1 ที่มาของเรื่อง.....	109
4.2 เนื้อเรื่องย่อ.....	111
4.3 ความขัดแย้งระหว่าง “ศิลปะ” (Kunst) กับ “ชีวิต” (Leben).....	113
4.4 เทคนิคการใช้ไวยากรณ์และการทำซ้ำ (<i>Wiederholungen</i>)	133
4.5 ประเด็นเรื่องรักร่วมเพศ.....	146

บทที่ 5 *ทริสตัน (Tristan)*:

การเสียดสีศิลปินผู้บูชาความงาม	158
5.1 ที่มาของเรื่อง	158
5.2 เนื้อเรื่องย่อ	159
5.3 เดทเลฟ ซปีเนลล์: ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับศิลปินผู้บูชาความงาม	161
5.4 <i>ทริสตัน</i> และอิทธิพลของริชาร์ด วากเนอร์	188

บทที่ 6 *มาริโอกับนักมายากล (Mario und der Zauberer)*:

ภาพสะท้อนระบอบฟาสซิสต์	204
6.1 ที่มาของเรื่อง	204
6.2 คำกล่าวของโรมัส มัณน์เกี่ยวกับนวนิยายและ กระแสดอรับจากผู้อ่าน	211
6.3 เนื้อเรื่องย่อ	217
6.4 มโนทัศน์เกี่ยวกับระบอบฟาสซิสต์ของโรมัส มัณน์ ในช่วงก่อน ค.ศ. 1930	218
6.5 ภาพสะท้อนลัทธิชาตินิยมในประเทศอิตาลี	225
6.6 การสะกดจิตของซิปอลล่าและการถดถอยทางศีลธรรม	232

บทที่ 7 บทบัญญัติ (Das Gesetz):

การสอนศิลปะแก่นักเรียน.....	252
7.1 ที่มาของเรื่อง.....	252
7.2 เนื้อเรื่องย่อ.....	258
7.3 แหล่งข้อมูลสำคัญสำหรับนวนิยายขนาดสั้นเรื่อง บทบัญญัติ.....	261
7.4 แก่นเรื่องเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนทางศิลปะ.....	269
7.5 โหมโรง: บทบาทของศิลปินในฐานะผู้สร้าง.....	282
7.6 การนำเสนอเรื่องราวในตำนานและบริบททางการเมือง ในระบอบนาซี.....	296
บทสรุป.....	303
บรรณานุกรม.....	312
ดัชนี.....	326

บทที่ 1

โธมัส มันน์และบริบทของยุคสมัย

1.1 ชีวิตและผลงาน

โธมัส มันน์ (Thomas Mann) มีชื่อเต็มว่า เพาล์ โธมัส มันน์ (Paul Thomas Mann) เกิดเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน ค.ศ. 1875 ในเมืองลือเบค (Lübeck) ซึ่งเป็นเมืองท่าที่มีความสำคัญ ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศเยอรมนี โธมัส มันน์กำเนิดในครอบครัวที่มีฐานะดีและเป็นต้นบรรพบุรุษของบิดาของเขา เป็นชาวลือเบคชื่อ โธมัส โยฮันน์ ไฮน์ริช มันน์ (Thomas Johann Heinrich Mann) มาจากตระกูลเจ้าของกิจการค้าขายธัญพืชที่มีชื่อว่า “โยฮันน์ ซิกมุนท์ มันน์” (Johann Sigmund Mann) นอกจากนี้ยังมีตำแหน่งเป็น “กงสุล” แห่งประเทศเนเธอร์แลนด์ประจำเมืองลือเบค¹ เขาได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาเมืองลือเบคใน ค.ศ. 1869 และดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีคลังในเวลาต่อมา ซึ่งนับว่าบิดาของโธมัส มันน์เป็นบุคคลที่มีอำนาจและได้รับการยกย่องมากที่สุดคนหนึ่งในเมืองลือเบคในขณะนั้น (Mendelssohn 1996, 88) ส่วนมารดาของโธมัส มันน์ ชื่อยูเลีย มันน์ (Julia Mann) มีเชื้อสายบราซิลและมาจากตระกูลคหบดีเช่นกัน โธมัส มันน์มีพี่น้อง 4 คน พี่ชายคนโตชื่อ ไฮน์ริช (Heinrich) เกิดเมื่อ ค.ศ. 1871

¹ ตำแหน่ง “กงสุล” (Konsul) ในที่นี้ไม่ใช่ตำแหน่งในสถานทูต แต่เป็นตำแหน่งที่ใช้เรียกผู้ที่ทำหน้าที่เป็น “ผู้แทน” หรือผู้ที่คอยดูแลกิจการต่าง ๆ ของบริษัทการค้าต่างชาติที่ประกอบกิจการในเมืองท่าในประเทศเยอรมนี (GKFA 2.2, 145)

น้องสาวคือ ยูเลีย (Julia) เกิด ค.ศ. 1877 และคาร์ลา (Carla) เกิด ค.ศ. 1881 ส่วนน้องชายชื่อ วิคทอร์ (Viktor) เกิด ค.ศ. 1890 (Banuls 2005, 3)

สำหรับโธมัส มันน์ บิดาของเขาคือตัวแทนของความเอาจริงเอาจัง ความสง่างามน่านับถือ ความมูมานะและพากเพียรบากบั่นแบบ “ชนชั้นกลาง” (Bürgertum) และเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในทุกด้าน ส่วนมารดาของเขานั้น โธมัส มันน์บรรยายว่าเป็นสตรีที่มีความมั่งคั่งและมีพรสวรรค์ด้านศิลปะ โดยเฉพาะดนตรี (Kurzke 2002, 25-26) ควร์ซเคอ (Kurzke 2002, 24) บรรยายว่าเมื่อมีผู้ถามโธมัส มันน์เกี่ยวกับอิทธิพลที่เขาได้รับจากบิดามารดา โธมัส มันน์มักยกบทกลอนจากหนังสือรวมบทกวีที่ชื่อ *บทกวีเซเนียนที่นุ่มนวล (Zahmen Xenien)* ของโยฮันน์ โวลฟ์กัง ฟอน เกอเธ่ (Johann Wolfgang von Goethe)² กวีเอกผู้โด่งดังของชาวเยอรมันมาเป็นคำตอบว่า

Vom Vater hab ich die Statur,
Des Lebens ernstes Führen,
Vom Mütterchen die Frohnatur,
Und Lust, zu fabulieren. (อ้างตาม Kurzke 2002, 24)

จากบิดานั้น ฉันได้รับลักษณะ
การดำเนินชีวิตที่เคร่งครัด
ส่วนจากมารดา คือธรรมชาติอันร่าเริง
และแรงปรารถนาที่จะเล่าเรื่องด้วยจินตนาการ
(อ้างตาม Kurzke 2002, 24)

² โยฮันน์ โวลฟ์กัง ฟอน เกอเธ่ (ค.ศ. 1749-1832) เป็นนักประพันธ์เอกเยอรมันที่มีชื่อเสียงโด่งดังในยุควรรณกรรมพายุและแรงผลักดัน (Sturm und Drang) และยุคคลาสสิก (Klassik)

โธมัส มัณน์ไม่เพียงแต่ยอมรับว่าคุณสมบัติทั้งสองด้านมีอิทธิพลต่อลักษณะนิสัยและชีวิตส่วนตัวของเขา แต่เขายังถ่ายทอดคุณสมบัติที่ต่างกันสองขั้วนี้ลงในงานวรรณกรรมของเขาด้วย วรรณกรรมหลายเรื่องของเขานำเสนอประเด็นความขัดแย้งระหว่าง “โลกของชนชั้นกลาง” ซึ่งเต็มไปด้วยความจริงจังการใช้เหตุผล ระเบียบแบบแผนและความขยันหมั่นเพียร ซึ่งเป็นคุณสมบัติของฝ่ายบิดา กับ “โลกของศิลปะ” ที่เต็มไปด้วยความรู้สึกอ่อนไหวแบบศิลปินซึ่งเป็นคุณสมบัติฝ่ายมารดา นอกจากนี้ เขายังสร้างพื้นที่เชิงสัญลักษณ์ในงานวรรณกรรมได้แก่ ทิศเหนือและทิศใต้ (Norden-Süden) ที่เชื่อมโยงกับคุณสมบัติดังกล่าวอีกด้วย ทิศเหนือมีความเชื่อมโยงกับเมืองลือเบค จึงหมายถึงโลกของชนชั้นกลางซึ่งเป็นคุณสมบัติฝ่ายบิดา ในขณะที่ทิศใต้เชื่อมโยงกับประเทศบราซิลที่เป็นบ้านเกิดเมืองนอนของมารดา จึงสื่อความหมายถึงโลกของศิลปะ พื้นที่เชิงสัญลักษณ์ทั้งสองนี้เป็นประเด็นหนึ่งที่มีบทบาทอย่างมากในงานวรรณกรรมของเขา (Kurzke 2002, 28; Schöll 2013, 15)

โธมัส มัณน์ไม่ชอบไปโรงเรียน เขามองประสบการณ์ในโรงเรียนว่าเปรียบเสมือน “การบังคับขืนใจและการฝึกทหาร” (Kurzke 2002, 33) ผลการเรียนของเขาในโรงเรียนค่อนข้างแย่และเขาต้องซ้ำชั้นหลายครั้ง เขาออกจากโรงเรียนใน ค.ศ. 1894 โดยไม่ได้สอบจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Schöll 2013, 15) ในบทความชื่อ *โรงเรียนคืออะไรสำหรับเรา? (Was war uns die Schule?)* ซึ่งตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1930 นั้น เขานึกย้อนกลับไปในวันวัยเรียนและแสดงความคิดเห็นของเขามีต่อครูที่เข้มงวดและชอบข่มขู่นักเรียนว่า

Da wußte ich, daß die Lehrer meine Erzieher nicht waren, sondern mittlere Beamte, und daß ich meine Erzieher anderswo zu suchen hätte, nämlich in der Sphäre des Geistes und der Dichtung. (GW XIII, 57)

ผมรู้ได้ทันทีว่าครูไม่ใช่ผู้อบรมสั่งสอนของผม แต่เป็นข้าราชการระดับกลาง และผมรู้ว่าต้องหาบุคคลที่จะอบรมสั่งสอนผมจากที่อื่น นั่นคือจากแวดวงแห่ง ปัญญาและวรรณกรรม (GW XIII, 57)

แม้ว่าช่วงเวลาในโรงเรียนไม่ได้มีความหมายและอิทธิพลต่อโธมัส มันน์ ในด้านวิชาการความรู้มากนัก แต่มิตรภาพที่เขามีต่อเพื่อนในวัยเรียนมีบทบาท สำคัญทั้งต่อชีวิตส่วนตัวและผลงานวรรณกรรมของเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ เขาหลงรักเพื่อนนักเรียนชาย 2 คนคืออาร์มิน มาร์เทินส์ (Armin Martens) และ วิลลิรัม ทิมเพอ (Williram Timpe) นับว่าเป็นแรงบันดาลใจในการเขียนบทวี ของเขาโดยเฉพาะบทกวีในช่วงแรก ๆ นอกจากนั้น ความรักที่เขามีต่อมาร์เทินส์ ยังเป็นแรงบันดาลใจสำคัญในการประพันธ์นวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *โทนีโอ เครอเกอร์ (Tonio Kröger)* ซึ่งตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1903 ในขณะที่ทิมเพอมีบทบาท สำคัญในการสร้างตัวละครที่ชื่อพริบิลาฟ ฮิปเพอ (Pribilav Hippe) ในนวนิยาย ขนาดยาวที่โด่งดังชื่อ *ภูเขามนต์ขลัง (Der Zauberberg)* ซึ่งตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1924 (Schöll 2013, 15-16)

บิดาของโธมัส มันน์เสียชีวิตจากโรคมะเร็งใน ค.ศ. 1891 ด้วยอายุเพียง 51 ปี เนื่องจากเขาเล็งเห็นว่าบุตรชายคนโตของเขาทั้งสองคงไม่สามารถรับช่วง สืบทอดกิจการครอบครัวต่อไปได้ เขาจึงทำพินัยกรรมยกเลิกกิจการค้าขายธัญพืช ไว้ก่อนเข้ารับการผ่าตัด จำนวนเงินที่ได้จากการขายกิจการนี้มีจำนวนมากพอที่ทำ ให้ภรรยาหม้ายของเขาและลูก ๆ อีก 5 คนใช้ชีวิตต่อไปอย่างไม่ลำบาก หลังจาก

นั้นไม่นาน ยูเลีย มันน์ก็ตัดสินใจอพยพจากเมืองลือเบคไปใช้ชีวิตใหม่ที่เมืองมิวนิเชิน (München) (Schöll 2013, 16)

โธมัส มันน์อพยพตามมารดาไปยังเมืองมิวนิเชินใน ค.ศ. 1894 โดยเข้าฝึกงานในบริษัทประกันอัคริภัยอยู่เป็นเวลา 5 เดือน ก่อนที่จะลาออก (Kurzke 2002, 66) ในเมืองมิวนิเชินนี้เองที่โธมัส มันน์เริ่มอุทิศตนให้กับการเป็นนักประพันธ์ และเนื่องจากครอบครัวของเขายังมีฐานะที่มั่นคงจากมรดกที่บิดาของเขาทิ้งไว้ให้ เขาจึงไม่ต้องเดือดร้อนเรื่องการทำมาหาเลี้ยงชีพและสามารถอุทิศเวลาให้กับความฝันที่จะเป็นนักประพันธ์ของเขาได้อย่างเต็มที่ บานูลส์ (Banuls 2005, 7) บรรยายว่าในเวลานั้น มารดาของเขามีรายได้ประมาณ 12,000 มาร์คต่อปีซึ่งมากกว่าเงินรายได้ของรัฐมนตรีในรัฐไบเอิร์น ส่วนโธมัส มันน์ได้รับเงินค่าใช้จ่ายเดือนละ 180 มาร์ค ในขณะที่เงินเพียง 1 มาร์คในขณะนั้นมากพอที่จะเช่าห้องพักได้หนึ่งห้อง โธมัส มันน์ตีพิมพ์นวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *ตกหลุมรัก* (Gefallen) ในวารสารวรรณกรรมแนวธรรมชาตินิยม (Naturalismus) ที่มีชื่อว่า *เกเซลชฟท์* (Gesellschaft) ใน ค.ศ. 1894³ ซึ่งเป็นเรื่องที่เขาเขียนขึ้นระหว่างการฝึกงานในบริษัทประกันอัคริภัย นับเป็นผลงานที่เบิกทางให้เขาก้าวเข้าสู่โลกของนักประพันธ์ หลังจากนั้นโธมัส มันน์ได้ผลิตผลงานขนาดสั้นอีกหลายเรื่อง แต่บางเรื่องก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าใดนัก ผลงานขนาดสั้นที่ได้รับการตีพิมพ์ในช่วงเวลานี้ได้แก่ *เจตจำนงแห่งความสุข* (Der Wille zum Glück) (ตีพิมพ์ ค.ศ. 1896) *ตัวตลก* (Der Bajazzo) (ตีพิมพ์ ค.ศ. 1897) *นายฟรีเดอมันน์ผู้ต่ำต้อย* (Der kleine Herr Friedemann) (ตีพิมพ์ ค.ศ. 1897) *ความผิดหวัง*

³ ก่อนหน้านี้ โธมัส มันน์ตีพิมพ์เรื่องสั้นเรื่อง *ความฝัน* (Vision) ในวารสารโรงเรียนชื่อ *แดร์ ฟรือลิงชตุร์ม* วารสารรายเดือนสำหรับศิลปะและวรรณกรรม (Der Frühlingssturm Monatsschrift für Kunst und Literatur) ใน ค.ศ. 1893 (Kurzke 2002, 59)

(*Enttäuschung*) (ตีพิมพ์ ค.ศ. 1898) ในบรรดาผลงานในระยะเริ่มแรกนี้ นวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *นายฟรีเดอมันน์ผู้ต่ำต้อย* นับเป็นเรื่องที่ประสบความสำเร็จที่สุด ผลงานเรื่องนี้ได้รับกระแสตอบรับดีมากจนกล่าวได้ว่าเป็นผลงานที่เปิดทางให้เขาก้าวเข้าสู่การเป็นนักประพันธ์รุ่นใหม่ที่ได้รับการยอมรับในวงการวรรณกรรม (Kurzke 2002, 66)

ใน ค.ศ. 1901 นวนิยายขนาดยาวเรื่องแรกของโธมัส มัณน์ชื่อ *บ้านบูเดนบรุคส์: ความเสื่อมของตระกูล* (*Buddenbrooks: Verfall einer Familie*) ได้รับการตีพิมพ์จากสำนักพิมพ์ฟิชเชอร์ (Fischer) นวนิยายเรื่องนี้ได้รับความนิยมอย่างสูง ไม่เพียงแต่สร้างชื่อเสียงและเงินทองให้แก่เขา แต่ยังส่งผลให้เขาได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมใน ค.ศ. 1929 อีกด้วย ความสำเร็จอย่างท่วมท้นที่เขาได้รับจากนวนิยายเรื่องนี้ทำให้โธมัส มัณน์ก้าวขึ้นมาเป็นนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงอย่างเต็มตัว โธมัส มัณน์เริ่มมีชื่อเสียงมากกว่าไฮน์ริช มัณน์ผู้เป็นพี่ชายซึ่งก่อนหน้านี้ประสบความสำเร็จในวงการวรรณกรรมมากกว่าเขา (Kurzke 2002, 112)

ช่วงระหว่าง ค.ศ. 1899 ถึง ค.ศ. 1903 โธมัส มัณน์มีประสบการณ์ความรักอยู่หลายครั้ง ใน ค.ศ. 1899 เขารู้จักกับศิลปินหนุ่มชื่อเพาล์ แอเรนแบร์ค (Paul Ehrenberg) ซึ่งมีมิตรภาพที่สนิทสนมและแฝงด้วยความปรารถนาแบบรักร่วมเพศนี้ดำเนินไปจนถึง ค.ศ. 1903 ระหว่างนั้น ใน ค.ศ. 1901 โธมัส มัณน์ได้ตกหลุมรักหญิงสาวคนหนึ่งชื่อแมรี สมิธ (Mary Smith) เป็นระยะเวลาสั้น ๆ ด้วย (Kurzke 2002, 131) ใน ค.ศ. 1903 โธมัส มัณน์ทำความรู้จักกับคาเทีย ฟริงส์ไฮม์ (Katia Pringsheim) บุตรีของอัลเฟรท ฟริงส์ไฮม์ (Alfred Pringsheim) ศาสตราจารย์สอนคณิตศาสตร์เชื้อสายยิวผู้ร่ำรวย เขาหมั้นกับคาเทียใน ค.ศ. 1904 และทั้งสองแต่งงานกันในปี ค.ศ. 1905 การสมรสกับคาเทีย

ส่งผลให้โรมัส มัณน์กลับมาในฐานะที่มั่งคั่งและมีหน้ามีตาในสังคมเทียบเท่ากับสมัยที่บิดาของเขายังมีชีวิตอยู่อีกครั้งหนึ่ง (Kurzke 1991, 42) โรมัสและคาเทียมีบุตรธิดาด้วยกันทั้งสิ้น 6 คน บุตรคนโตคือ เอริกา (Erika) เกิด ค.ศ. 1905 ตามมาด้วยเคลาส์ (Klaus) ใน ค.ศ. 1906 โกโล (Golo) ใน ค.ศ. 1909 โมนิกา (Monika) ใน ค.ศ. 1910 เอลิซาเบท (Elisabeth) ใน ค.ศ. 1918 และบุตรชายคนสุดท้ายคือ มิชาเอล (Michael) เกิดใน ค.ศ. 1919 (Schöll 2013, 17)

การที่โรมัส มัณน์หันหลังให้กับความรักร่วมเพศที่มีต่อเพาล์ แอเรนแบร์ค มาแต่งงานกับคาเทียใน ค.ศ. 1905 นี่เป็นการกระทำที่แสดงให้เห็นว่าเขาตัดสินใจเลือกเส้นทางชีวิตตามครรลองและค่านิยมของสังคมชนชั้นกลาง อย่างไรก็ตาม ใ้ว่าโรมัส มัณน์ไม่รู้สึกอึดอัดใจกับ “การกระทำตัวเป็นชนชั้นกลาง” (Verbürgerlichung) (Schöll 2013, 17) ในครั้งนี้ของเขา เขายังคงรู้สึกสับสนดังที่เขาเขียนระบายความในใจในจดหมายถึงไฮน์ริช มัณน์ซึ่งไม่เห็นด้วยกับการแต่งงานของเขาใน ค.ศ. 1906 ว่า

Ein Gefühl der Unfreiheit werde ich freilich seither [seit der Hochzeit] nicht los, und Du nennst mich gewiß einen feigen Bürger. Aber Du hast leicht reden. Du bist absolut. Ich dagegen habe geruht, mir eine Verfassung zu geben. (อ้างตาม Schöll 2013, 17)

ผมคงไม่สามารถปลดแอกความรู้สึกที่เหมือนถูกพันธนาการตั้งแต่ครั้งนั้น [วันแต่งงาน] ไปได้ และพี่ก็คงหาว่าผมเป็นชนชั้นกลางที่ซื่อฉลาด แต่พี่ก็พูดง่ายสิ พี่สมบูรณ์พร้อม ในขณะที่ผมต้องตั้งหลักหาทิศทางให้กับตัวเอง (อ้างตาม Schöll 2013, 17)

“การหาทิศทาง” ที่ว่านี้คือการบอกเล่าความรักต่อเพศเดียวกัน ซึ่งแม้ว่าจะไม่ใช่การบอกเล่าที่โธมัส มันน์ทำได้จริงในความรู้สึก แต่ก็เป็นการประกาศอย่างเป็นทางการให้สังคมรับรู้ (Schöll 2013, 17) หากดูจากผลงานวรรณกรรมของเขาแล้ว เห็นได้ชัดว่าประเด็นเรื่องรักร่วมเพศยังสะท้อนให้เห็นอยู่บ่อยครั้งแม้ในผลงานในช่วงบั้นปลายชีวิตของเขา อย่างไรก็ตาม โธมัส มันน์ใช้ชีวิตกับคาเทียผู้เป็นภรรยาอย่างมีความสุขและให้เกียรติเธออย่างสม่ำเสมอตลอดชีวิต

ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ ค.ศ. 1900 ถึงก่อนเริ่มสงครามโลกครั้งที่ 1 ใน ค.ศ. 1914 โธมัส มันน์สร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น นวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *โทนีโอ เครอเกอร์ (Tonio Kröger)* ตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1903 *ทริสตัน (Tristan)* ตีพิมพ์ ค.ศ. 1903 *กับผู้ลี้ภัย (Beim Propheten)* ตีพิมพ์ ค.ศ. 1904 *ความตายที่เมืองเวนิส (Der Tod in Venedig)* ตีพิมพ์ ค.ศ. 1912 นอกจากนั้น เขายังเขียนบทความอีกเป็นจำนวนมาก เช่น *บิลเซอกับฉัน (Bilse und Ich)* ตีพิมพ์ ค.ศ. 1906 *บทความเกี่ยวกับการละคร (Versuch über das Theater)* ตีพิมพ์ ค.ศ. 1908 *นิทรรศการที่แสนหวาน! (Süßer Schlaf!)* ตีพิมพ์ ค.ศ. 1909 และ *มุมมองต่อวากเนอร์ (Auseinandersetzung mit Wagner)* ตีพิมพ์ ค.ศ. 1911

การเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ใน ค.ศ. 1914 มีอิทธิพลต่อโลกทัศน์และพัฒนาการในการประพันธ์ของโธมัส มันน์อย่างมาก เพราะเป็นช่วงเวลาที่เขาเริ่มให้ความสนใจต่อบริบททางการเมืองมากขึ้น แม้ว่าเขายังคงไม่นำเสนอประเด็นดังกล่าวโดยตรงในงานวรรณกรรมที่เขาเผยแพร่ออกมาในช่วงเวลานี้ แต่เขาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองอย่างชัดเจนในงานเขียนประเภทบทความ ใน ค.ศ. 1914 เขาเขียนบทความชื่อ *ความคิดในสงคราม (Gedanken im Krieg)* ซึ่งแสดงทัศนคติสนับสนุนการเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1 ของ

ประเทศเยอรมนี เมื่อสงครามสิ้นสุดลงด้วยความพ่ายแพ้ของประเทศเยอรมนีใน ค.ศ. 1918 พร้อมกับการล่มสลายของระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โธมัส มันน์ซึ่งมีความคิดสนับสนุนระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในขณะนั้นและแสวงหาทิศทางทางการเมืองใหม่ (Stammen 2005, 27) ระหว่างที่โธมัส มันน์มีความคิดที่ลังเลสับสนทางการเมือง ไฮน์ริช มันน์ผู้เป็นพี่ชายประกาศตัวเป็นผู้สนับสนุนการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างชัดเจน ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างสองพี่น้องสะท้อนในหนังสือชื่อ *มุมมองของผู้ไม่สนใจทางการเมือง* (*Betrachtungen eines Unpolitischen*) ซึ่งโธมัส มันน์เขียนระหว่าง ค.ศ. 1914-1918 หนังสือเล่มนี้แสดงให้เห็นถึงแนวคิดแบบอนารัก্ষนิยมของโธมัส มันน์ เขามองว่าระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับ “ความเป็นเยอรมัน” คือระบอบที่มีกษัตริย์เป็นประมุข ในขณะที่การปกครองแบบประชาธิปไตยเหมาะสมกับประเทศฝั่งตะวันตกเช่นประเทศฝรั่งเศส (GW XII, 30-32) นอกจากนั้น เขายังแสดงจุดยืนว่าวรรณกรรมไม่ควรถูกนำมาใช้เพื่อจุดประสงค์ทางการเมืองอีกด้วย แม้โธมัส มันน์ไม่ได้เอ่ยถึงนามไฮน์ริช มันน์เลยสักครั้งในหนังสือเล่มนี้ แต่เป็นที่เข้าใจว่าเมื่อเขากล่าววิจารณ์นักประพันธ์ที่เชิดชูการเมืองแบบประชาธิปไตย (ซึ่งโธมัส มันน์ใช้คำเรียกว่า Zivilisationsliterat) นั้น เขาหมายความว่าพี่ชายผู้ฝึกฝนประชาธิปไตยแบบฝรั่งเศสของเขานั้นเอง (Schöll 2013, 110) การที่โธมัส มันน์โจมตีโลกทัศน์ทางการเมืองของไฮน์ริช มันน์ในหนังสือเล่มนี้ทำให้สัมพันธ์ระหว่างพี่น้องราวฉานอย่างรุนแรง จนกระทั่ง ค.ศ. 1922 เมื่อโธมัส มันน์หันมาสนับสนุนระบอบประชาธิปไตยของสาธารณรัฐไวมาร์ (Weimarer Republik) ความสัมพันธ์ระหว่างเขาทั้งสองจึงเริ่มพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น (Schöll 2013, 18)

ในช่วงเวลาหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 จนถึงยุคของสาธารณรัฐไวมาร์ (ค.ศ. 1919-1933) โทมัส มันน์ได้ประพันธ์ผลงานจำนวนมาก ที่สำคัญได้แก่นวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *นายกับหมา (Herr und Hund)* ตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1919 บทความสำหรับปาฐกถาเรื่อง *เกอเธ่กับตอลสตอย (Goethe und Tolstoi)* และใน ค.ศ. 1924 โทมัส มันน์ตีพิมพ์นวนิยายเรื่องยาว *ภูเขามนต์ขลัง (Der Zauberberg)* ซึ่งโทมัส มันน์เริ่มเขียนนวนิยายเรื่องนี้ตั้งแต่ ค.ศ. 1913 หลังจากนั้นเขายังตีพิมพ์นวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *ความอลหม่านและความเจ็บปวดในวัยแรกรุ่น (Unordnung und frühes Leid)* ใน ค.ศ. 1925 ตามมาด้วยนวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *มาริโอกับนักมายากล (Mario und der Zauberer)* ตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1930 ช่วงเวลานี้ถือว่าเป็นช่วงเวลาที่โทมัส มันน์ไม่เพียงแต่ประสบความสำเร็จและได้รับการยกย่องภายในประเทศเยอรมนีเท่านั้น แต่ชื่อเสียงของเขายังโด่งดังไปไกลในระดับนานาชาติอีกด้วย ดังเห็นได้จากการที่เขาได้รับเชิญไปแสดงปาฐกถาในประเทศต่าง ๆ ตั้งแต่ ค.ศ. 1924 เช่น ในประเทศฮอลแลนด์ อังกฤษ อียิปต์ ตุรกี อิตาลีและออสเตรเลีย จนมาถึงจุดสูงสุดที่เขาได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมใน ค.ศ. 1929 (Banuls 2005, 12-13)

จุดเปลี่ยนครั้งใหญ่ที่สุดในชีวิตของโทมัส มันน์คือเมื่อฮิตเลอร์ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีในวันที่ 30 มกราคม ค.ศ. 1933 อันที่จริงโทมัส มันน์เฝ้าสังเกตและวิพากษ์วิจารณ์การเติบโตของพรรคนาซี หรือ พรรค NSDAP (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei) มาตั้งแต่ ค.ศ. 1921 (Stammen 2005, 36) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระหว่าง ค.ศ. 1926-1933 เขาวิพากษ์วิจารณ์กระแสการเคลื่อนไหวของพรรค NSDAP ในบทความของเขาอย่างต่อเนื่อง เมื่อเขาแสดงปาฐกถาในหัวข้อ *สาส์นถึงชาวเยอรมัน การเรียกร้องการใช้เหตุผล (Deutsche Ansprache. Ein Appel an die Vernunft)* ในวันที่ 17

ตุลาคม ค.ศ. 1930 เขากล่าวโจมตีพรรค NSDAP อย่างชัดเจนจนมีผู้สนับสนุนพรรค NSDAP จำนวนหนึ่งบุกเข้ามาเรียกร้องให้เขายุติการบรรยายในขณะนั้น แม้เกิดความวุ่นวายดังกล่าว โธมัส มัณน์ก็ยังคงเชื่อมั่นว่ากระแสความนิยมที่ผู้คนมีต่อพรรค NSDAP จะเป็นความนิยมเพียงชั่วคราวชั่วข้ามและไม่สามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประเทศเยอรมนีได้ (Schöll 2013, 19)

วันที่ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1933 โธมัส มัณน์แสดงปาฐกถาในโอกาสครบรอบการเสียชีวิต 50 ปีของริชาร์ด วากเนอร์ (Richard Wagner) ที่มหาวิทยาลัยมินเชิน โดยมีหัวข้อการบรรยายว่า *ความทุกข์และความยิ่งใหญ่ของริชาร์ด วากเนอร์ (Leiden und Größe Richard Wagners)* และในวันรุ่งขึ้นเขาเดินทางออกจากประเทศเยอรมนีเพื่อไปแสดงปาฐกถาในหัวข้อเดียวกันนี้ในเมืองอัมสเตอร์ดัม เมืองบรัสเซลส์และกรุงปารีส ก่อนที่จะพักร้อนต่อในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ (Banuls 2005, 13) ทั้งนี้ โธมัส มัณน์ไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่าการเดินทางออกจากประเทศเยอรมนีในครั้งนั้นจะนำมาสู่การลี้ภัยในช่วงเวลาที่เหลือของเขา ในวันที่ 16 เมษายน ค.ศ. 1933 ปัญญาชนและผู้มีหน้ามีตาในเมืองมินเชินจำนวน 45 คนลงนามในการประท้วงที่เรียกว่า *การประท้วงของมินเชินเมืองแห่งริชาร์ด วากเนอร์ (Protest der Richard-Wagner-Stadt München)* โดยพวกเขาต้องการประท้วงเนื้อหาเกี่ยวกับวากเนอร์ในปาฐกถาในเดือนกุมภาพันธ์ของโธมัส มัณน์ หลายคนที่ลงนามประท้วงนั้นมีทั้งศิลปินและผู้ที่ทำงานในแวดวงศิลปะและวรรณกรรมที่โธมัส มัณน์รู้จักเป็นอย่างดีอยู่ด้วย ซึ่งบุคคลจำนวนหนึ่งได้แสดงตนเป็นผู้สนับสนุนพรรค NSDAP ไปก่อนหน้านี้แล้ว (Schöll 2013, 20) พวกเขากล่าวหาว่าเนื้อหาการบรรยายของโธมัส มัณน์ทำให้ชื่อเสียงของริชาร์ด วากเนอร์เสื่อมเสีย เพราะโธมัส มัณน์ไม่เพียงกล่าวว่ วากเนอร์มี “ความเป็นมือสมัครเล่น” (Dilettantismus) แต่ยังตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับ

“ความเป็นเยอรมัน” (Deutschheit) ของวากเนอร์ด้วย (Vaget 2015, 200) คำกล่าวหาดังกล่าวไม่เป็นธรรมต่อโธมัส มันน์ เพราะแม้ว่าโธมัส มันน์ วิพากษ์วิจารณ์ผลงานของวากเนอร์ในบางแง่มุม แต่โดยรวมแล้วเนื้อหาในการบรรยายนี้สะท้อนความชื่นชมอย่างยาวนานที่เขามีต่อวากเนอร์ในฐานะคีตกวีผู้ยิ่งใหญ่ เขาไม่ได้ใช้คำว่า “มือสมัครเล่น” เพื่อวิจารณ์วากเนอร์ว่าไม่มีความสามารถ แต่เขาใช้คำนี้เพื่อแสดงถึงอุปนิสัยของวากเนอร์ที่ชอบเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะหลายแขนง ไม่ว่าจะเป็นจิตรกรรม กวีนิพนธ์ การละครมาจนถึงดนตรี ความรู้ที่เขาสั่งสมอย่างละเอียดละออนี้ในศาสตร์หลายแขนงนี้ทำให้เขามีลักษณะคล้ายเป็น “มือสมัครเล่น” (GW IX, 375) อย่างไรก็ตาม โธมัส มันน์กล่าวว่าวากเนอร์ได้ผสมผสานความรู้ที่ได้จากศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างลงตัวจนสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่น่าชื่นชม ดังนั้น ศิลปะของวากเนอร์จึงแสดงให้เห็นถึง “ความเป็นมือสมัครเล่นที่พัฒนาสู่ความเป็นอัจฉริยะ” (GW IX, 376) ส่วนในเรื่องความเป็นเยอรมันของวากเนอร์นั้น โธมัส มันน์กล่าวว่าศิลปะของวากเนอร์แสดงถึง “ความเป็นเยอรมันที่ลุ่มลึก ทรงพลังและไร้ข้อกังขา” (GW IX, 421) แต่ในขณะเดียวกันก็มีความเป็นสากลจนทำให้ผู้ฟังและผู้ชมทั่วโลกนิยมชมชอบได้ ดังนั้น การใช้คำว่า “สากล” (kosmopolitisch) ของโธมัส มันน์ในที่นี้จึงไม่ได้เป็นการตั้งข้อสงสัยในความเป็นเยอรมันของวากเนอร์ แต่เป็นการชื่นชมอัจฉริยภาพของวากเนอร์ที่สามารถสร้างสรรค์ศิลปะที่กำเนิดจากวัฒนธรรมเยอรมันให้มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติได้

หากพิจารณาถึงเนื้อหาในการบรรยายแล้ว จะเห็นได้ว่าการประท้วงครั้งนี้เป็นผลจากบรรยากาศทางการเมืองที่ร้อนระอุมากกว่าการโต้เถียงทางวิชาการที่โธมัส มันน์ใช้ถ้อยคำบางคำที่ดูคล้ายการวิพากษ์วิจารณ์วากเนอร์ซึ่งในขณะนั้นเป็นคีตกวีที่ฮิตเลอร์และสวาทในลัทธินาซีชื่นชมบูชาก่อให้เกิดกระแส